

Norsk Riksringkasting
Nyhetsredaktør Alexandra Beverfjord
Postboks 8500 Majorstuen
0340 Oslo

Att:

Ansvarlig advokat:
Christian Prahls Reusch

Vår ref.:

Deres ref.:

Oslo
6. september 2017

Omtale av Knut Brundtlands bistand til Jonas Gahr Støre ifm. salg av andeler i eiendomsprosjekt

Jeg viser til møte hos NRK tidligere i dag med bl.a. Marius Tetlie, der undertegnede møtte sammen med Hans Kristian Amundsen. Vi er gjort kjent med at NRK har forberedt en sak med mulig omtale av vederlagsfri bistand Knut Brundtland ga til Jonas Gahr Støre tidligere i sommer. Som avtalt i møtet oversender jeg det som fra vår side ble fremført i møtet, med noen utdypninger.

Sakens bakgrunn er denne:

Rundt 2010 eide Jonas Gahr Støre (heretter JGS) og hans familie 60% av en næringseiendom som tidligere var i Jøtuls (familieselskaps) eie i Grenseveien på Helsefyr. Eiendommen ble solgt til investorer med erfaring fra eiendomsutvikling i 2011. JGS' selskap Femstø ble med i to av prosjektene som ble igangsatt av en eiendomsutvikler i området, med en 3-prosents andel. Dette skjedde i 2012.

Etter betydelig offentlig oppmerksomhet om Femstøs eierandel i prosjektet tidligere i sommer, valgte JGS å trekke seg ut av prosjektet. Femstøs andeler ble overtatt av de øvrige andelshaverne.

I forbindelse med salget fikk JGS hjelp av sin barndomsvenn Knut Brundtland. Brundtland tilbød JGS å hjelpe ham å avtale prisen med de øvrige andelseierne som en vennetjeneste. Vennetjenesten besto i at Brundtland gjennomførte et kort møte med de øvrige eierne, forhandlet om pris og meddelte prisen muntlig til JGS som aksepterte. Dette er hele innholdet i vennetjenesten. Det er – selvfølgelig – heller ikke avtalt eller ytt noen gjenytelser fra JGS til Brundtland for å kompensere.

JGS tilbød å betale for Brundtlands bistand, men Brundtland avslo – han ville ikke ta betalt for noe så lite. Det må understrekes at dette ikke var et oppdrag gitt fra JGS til Sundal Collier, som Brundtland er tilknyttet. Alt arbeidet før og etter salget – avtaler, registrering, rapportering, etc. - er utført av Femstø.

Rettslige sider ved saken:

Det å motta en vennetjeneste utløser ingen skatteplikt. Det utløser heller ingen plikt til å betale merverdiavgift. Alle mottar vi fra tid til annen vennetjenester. Et banalt eksempel er gjesten i et middagsselskap som spør en av de andre i selskapet - som er lege – om vondter i kroppen. Når legen svarer reiser det ingen skatte- eller avgiftsmessige spørsmål.

Vilkåret for at det skal oppstå skatteplikt er at JGSs har mottatt en fordel som er "vunnet ved arbeid, virksomhet eller kapital". Tjenesten her kan nok ha økonomisk verdi og dermed anses som en "fordel" i skattemessig forstand. Men det grunnleggende vilkåret om at fordelene er vunnet ved JGS' arbeid, virksomhet eller kapital, jf. skatteloven § 5-1, er ikke oppfylt. Gaver utløser altså ikke skatteplikt for mottaker.

Det reiser heller ingen strafferettslige problemer å motta en vennetjeneste som dette. Straffeloven § 387 fastslår vilkårene for straffbar korrupsjon. Bestemmelsen lyder:

§ 387. Korrupsjon

Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som

- a) for seg eller andre krever, mottar eller aksepterer et tilbud om en utilbørlig fordel i anledning av utøvelsen av stilling, verv eller utføringen av oppdrag,*

eller

- b) gir eller tilbyr noen en utilbørlig fordel i anledning av utøvelsen av stilling, verv eller utføringen av oppdrag.*

Med stilling, verv eller oppdrag i første ledd menes også stilling, verv eller oppdrag i utlandet.

JGS har ikke mottatt noen fordel i anledning utøvelse av sin stilling og det er heller ikke noe grunnlag for å omtale den vennetjenesten han har mottatt for utilbørlig. Å antyde at saken skulle ha berøring med korrupsjon fremstår virkelighetsfjernt. Her er det verken tale om å motta noe i anledning utøvelse av sin stilling eller noen utilbørlig fordel.

Oppsummering av de rettslige spørsmålene: Det er ikke noe grunnlag for å antyde verken at JGS ved å motta Brundtlands vennetjeneste har fått en fordel han skulle betalt skatt eller merverdiavgift av. Det er heller ikke noe grunnlag for å antyde at JGS skulle være noe som helst i nærheten av grenselandet mot korrupsjon.

Om konsekvenser ved å formidle et feilaktig og sterkt tendensiøst inntrykk

Det fremgår av e-posten fra reporter Cato Husabø Fossan til Amundsen at premisset for saken som han har formidlet til potensielle intervjuobjekter inneholder vesentlige feil, og tendensiøse karakteristikk. Det er ytterst alvorlig og skadelig, og vi gjør oppmerksomhet på NRKs ansvar for å spre slike usannheter.

Om konsekvenser ved eventuell omtale av saken

Å antyde at det skulle foreligge skatte- og avgiftsunndragelse og korrupsjon ved den vennetjenesten JGS har mottatt fra Brundtland, vil være en grov beskyldning som klart ikke har noen faktisk dekning. Rettslig ansvar for en slik beskyldning må eventuelt vurderes etter skadeerstatningsloven § 3-6a, om erstatning for ærekrenkninger.

Viktigere enn det rettslige ansvaret som eventuelt vil kunne utløses, er likevel den påvirkning en slik beskyldning ville kunne øve på det forestående stortingsvalget. Uansett hvor grunnløs beskyldningen måtte være, kan det ikke ses bort fra at enkelte velgere vil kunne la seg påvirke av en slik negativ omtale av JGS, i stedet for et demokratisk stortingsvalg med grunnlag i politiske standpunkter. Ytringsfrihetens begrunnelse er etter Grunnloven § 100 annet ledd angitt å være *sannhetssøken, demokrati og individets frie meningsdannelse*. Omtale av saken, som rettslig sett er en ikke-sak, vil nettopp kunne motvirke disse hensynene. Her bør NRK være seg sitt store ansvar som allmennkringkaster bevisst.

På denne bakgrunn anmodes om en bekreftelse på at NRK ikke vil gå videre med saken.

Med vennlig hilsen
Simonsen Vogt Wiig

Christian Reusch
Partner - Advokat
chr@svw.no